

проф. М. С. Мирошниченко
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Абасалієва Оксана Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри української мови, психології та педагогіки ХНМУ
2. Соколова Ірина Михайлівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри української мови, психології та педагогіки ХНМУ

ВСТУП

Програма вивчення освітнього компонента «Переддипломна науково-дослідна практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Клінічна психологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія.

Опис освітнього компонента (анотація). Переддипломна науково-дослідна практика є складовою освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 053 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Клінічна психологія». Її мета — закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань із клінічної психології, оволодіння методами наукових досліджень у сфері психічного здоров'я, формування практичних умінь організації та проведення емпіричного дослідження з дотриманням етичних стандартів.

У процесі практики здобувачі набувають досвіду: планування й реалізації дослідницького проєкту з актуальної проблематики клінічної психології; відбору, адаптації та застосування психодіагностичних методик; статистичного опрацювання, інтерпретації та узагальнення результатів дослідження; оформлення звітної документації та підготовки матеріалів до наукових публікацій і магістерської роботи.

Мета практики: формування у здобувачів освіти цілісних умінь і навичок проведення наукового психологічного дослідження в галузі клінічної психології, узагальнення отриманих результатів, інтерпретації даних і представлення їх у формі наукового звіту, статті або фрагменту магістерської роботи.

Предметом є процес наукового пізнання психологічних явищ, закономірностей, механізмів і чинників психічного здоров'я людини, психічних розладів та процесів психологічної допомоги у клінічній практиці, з використанням сучасних методів емпіричного дослідження.

Завдання практики:

1. Ознайомлення з етапами, структурою та логікою проведення наукового дослідження у клінічній психології.
2. Вибір теми, об'єкта, предмета, мети, гіпотези та методів майбутнього дослідження.
3. Відпрацювання навичок збору первинних емпіричних даних із дотриманням принципів наукової етики та конфіденційності.
4. Застосування валідних і надійних психодіагностичних методик відповідно до завдань дослідження.
5. Проведення кількісного та якісного аналізу отриманих результатів із використанням статистичних методів обробки.
6. Формування навичок інтерпретації результатів і формулювання висновків.
7. Оформлення звіту з практики та підготовка матеріалів для наукових публікацій або магістерської роботи.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

Знати: методологічні засади наукового психологічного дослідження, основні етапи організації емпіричного дослідження, принципи наукової етики в клінічній психології, правила формулювання гіпотези, мети, завдань і вибору методів дослідження, класифікацію та вимоги до психодіагностичних методик, основи математико-статистичної обробки даних, структуру та вимоги до оформлення наукової роботи, принципи представлення результатів дослідження у звітах, публікаціях і презентаціях.

Уміти: планувати та організовувати наукове дослідження, добирати адекватні психодіагностичні методики відповідно до мети та завдань, проводити психодіагностичне обстеження, збирати та систематизувати емпіричні дані, здійснювати їх статистичний аналіз, інтерпретувати результати з урахуванням психологічного контексту, робити наукові висновки, оформлювати результати дослідження у вигляді звіту, тез чи статті, дотримуватись етичних стандартів наукової та клінічної діяльності.

1.4 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту освітній компонент забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

– *інтегральна*: здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

– *загальні*:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахові:

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК11. Здатність демонструвати розуміння закономірностей функціонування психіки у нормі та патології в контексті вікового аспекту та девіантного розвитку.

ФК12. Здатність реалізовувати основні принципи та напрями психологічного консультування, стратегії, методи та моделі психологічного впливу у сферах психології та клінічної психології, аналізувати та оцінювати їх ефективність.

ФК13. Здатність формулювати дослідницькі завдання у проблемному полі клінічної психології та психотерапії, вміти їх розв'язувати із застосуванням сучасних наукових методів.

ФК14. Здатність застосовувати на практиці знання з клінічної психології, нейропсихології, основ психіатрії, психології девіантного розвитку особистості, з діагностики та оцінки психічних станів.

ФК15. Здатність співпрацювати з профільними фахівцями в сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, охорони правопорядку та іншими.

Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **програмних результатів навчання**:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

- ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
- ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- ПР12. Здійснювати пошук і вибір індивідуальних і групових методів клініко-психологічного, нейропсихологічного досліджень, психологічних втручань.
- ПР13. Складати та реалізовувати програму діагностики психічних станів, здійснювати діагностику та оцінку, прогнозувати результати.
- ПР14. Здійснювати процедуру діагностики та оцінки, інтерпретацію результатів, підготовку звітів, визначати зміст запиту до супервізії.

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибірковий	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки (курс):	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 36 самостійної роботи здобувача освіти - 144	Освітній ступінь: <u>магістр</u> ОПП Клінічна психологія	-	
		Практичні, семінарські	
		36 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		144 год.	
		Індивідуальні завдання:-	
		Вид підсумковою контролю: диф.залік	

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

Не передбачено навчальним планом.

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Установча конференція. Розподіл студентів за базами практики, інструктаж щодо заповнення документації, визначення терміну проходження практики.	2	Розповідь-пояснення	Індивідуальні завдання
2	Консультування студентів	32	Розповідь-пояснення	Індивідуальні завдання
	Підсумкова конференція з ознайомленням з результатами проходження практики.	2	Бесіда	Опитування
	Всього годин	32		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва видів роботи	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Установча конференція. Розподіл студентів за базами практики, інструктаж щодо заповнення документації, визначення терміну проходження практики.	4	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
2.	Складання бібліографії джерел з теми магістерської роботи	10	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання

3.	Написання плану-проспекту з магістерської роботи	10	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
4.	Участь у науково-дослідній роботі (допомога у підготовці до видання збірників наукових праць, підготовці і проведенні наукових конференцій тощо)	10	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
5.	Участь у науково-практичних конференціях	10	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
6.	Написання статті або тез по темі магістерської роботи	10	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
7.	Розробка анкет, опитувальників тощо для проведення експериментального дослідження по темі магістерської роботи, проведення дослідження	50	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
8.	Підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях тощо	10	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
9.	Оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики	20	Опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури	Індивідуальне завдання
10.	Підсумкова конференція з ознайомленням з результатами проходження практики.	10	Створення мультимедійної презентації	Звіт про проходження практики
Усього годин		144		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Диференційований залік (далі -ДЗ) – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Допуск до ДЗ визначається у балах ПНД, а саме: min - 70, max - 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до – 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за ПНД та ДЗу балах від min – 120 до max – 200 відповідає національній шкалі та шкалі ECTS.

Диференційований залік з дисципліни – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Оцінювання теоретичних знань, якщо практичні навички оцінюються за критеріями «виконав», «не виконав»

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Перелік питань до ДЗ:

Після завершення практики студенти-магістри подають такі звітні документи:

1. Заповнений щоденник з переддипломної науково-дослідної практики із відповідними відмітками керівників практики від бази практики.
2. Письмовий індивідуальний звіт. У звіті слід висвітлити:
 - місце та умови проходження практики;
 - зміст практичної роботи студента та її стислий аналіз;
 - знання, уміння, навички, придбані та вдосконалені під час практики;
 - труднощі, що виникли у процесі практичної діяльності;
 - пропозиції щодо вдосконалення процесу практичної підготовки студентів.
3. Характеристика на магістранта-практиканта за підписом завідувача бази практики.
4. Перелік літературних джерел для магістерської роботи.
5. Рукопис статті (тез) для публікації.
6. План-проспект магістерської роботи.

3.3. Контрольні питання

1. Написання тез (статей).
2. Укладання методичної та звітної документації.
3. Робота над НДР кафедри.
4. Аналіз наукових джерел.

3.4. Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

3.5. Правила оскарження оцінки Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 № 252.

Посилання:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Важинський С.Е., Коссе А.Г. Методологія та організація наукових досліджень : конспект лекцій. Х. : НУЦЗУ, 2020. 143 с.
2. Зав'ялова Т.В., Непша О.В. Глосарій термів та понять з курсу «Основи наукових досліджень»: навч.-метод. вид. Мелітополь: ТОВ Колор Принт, 2019. 84 с.
3. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.

Допоміжна

1. Данильян О. Г. Організація та методологія наукових досліджень : навчальни
2. Носачова Ю.В. Основи наукових досліджень: підручник / Ю. В. Носачова, Я.В. Радовенчик. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. □ 132 с.

Додаток 1

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

магістранта _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Освітній ступінь _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____
(назва)

курс, група _____

Магістрант _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на кафедру _____

« _____ » _____ 20 _____ року строком на _____

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Дата	Зміст виконаної роботи	Підписи керівників

Керівники практики:

від профільної кафедри _____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали)

від бази практики _____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали)

ЗВІТ

магістранта (-ки) _____
(ПІБ)

про проходження науково-дослідної практики

(назва закладу вищої освіти – бази практики)

Зміст практичної роботи студента та її стислий аналіз

Знання, уміння, навички, придбані та вдосконалені під час практики

Труднощі, що виникли у процесі практичної діяльності

Пропозиції щодо вдосконалення процесу практичної підготовки студентів

Підпис _____

ХАРАКТЕРИСТИКА

магістранта _____ курсу _____ факультету

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові _____

Практика в ролі _____

Виробнича база _____

Термін прибуття і вибуття з практики _____

Теоретична підготовка магістранта

Участь у науково-дослідній роботі

Порушення дисципліни

Недоліки в роботі

Оцінка за п'ятибальною системою:

Підпис _____

(викладача університету)

Дата _____

М. П.

Підпис _____

(керівника установи)